

Kansalaisyhteiskunnan ja -järjestöjen rooli demokratiassa

Kristiina Kumpula

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

Kansalaisyhteiskunta vahvistaa demokratiaa

- Kansalaisyhteiskunnan vahvuus on sen toimijoiden **autonomisuudessa** ja tämän kunnioittamisessa
  - Rohkeus nostaa esille vaikeitakin asioita vahvistaa **demokratian toimivuutta**
  - **Vapaaehtoisuus** vahvistaa hyvinvointia ja osallisuutta
  - Yhteisöön kuulumisen ja välittämisen **arvot** vahvistuvat
-

Koko yhteiskunta hyötyy

- Vahva kansalaisyhteiskunta **nähdään hyvän hallinnon ja kestävän kehityksen edellytyksenä**
- Vahva kansalaisyhteiskunta vahvistaa **taloudellista, poliittista ja sosiaalista menestystä** - tehokkuus, luottamus, hyvinvointi
- Yhteiskunnissa, joissa on vahva ja avoin kansalaisyhteiskunta, on myös vahva yksityissektori sekä **hyvät inhimillisen kehityksen tulokset** (Maailmanpankki)
- Samalla CIVICUS- järjestön mukaan vain 4% maailman väestöstä elää nyt maissa, joissa on avoin kansalaisyhteiskunta (civic space)

Kansalaisyhteiskunnasta

- Kansalaisyhteiskunta muodostuu
    - järjestöistä
    - kansalaistoiminnan instituutioista (kirkko, ammattiyhdistysliike, osuuskunnat)
    - kansalaisten toiminnasta
    - pop up -liikkeistä, jotka ovat kansalaisten edistämiä
  - Kansalaisyhteiskunta ei ole heterogeeninen, yhteistä hyvää hakeva, vaan **moniääninen arvoyhteisö**
  - Myös kansalaisyhteiskunta polarisoituu ja syntyy leirejä
-

Kansalaisjärjestöt ovat osa kansalaisyhteiskuntaa

- Julkisesta sektorista ja markkinoista erillistä kansalaisten vapaaehtoistoimintaa – **yleishyödyllistä ja voittoa tavoittelematonta**
  - Kansalaisjärjestöt usein **ammattillisesti johdettuja**
  - Asiantuntijuus syntyy ammattilaisten, vapaaehtoisten ja tuen/avunsaajien **yhteisestä tiedosta ja osaamisesta**
  - Kansalaisjärjestöjen rinnalle on nousemassa itseohjautuvaa kansalaisten toimintaa, joka kiinnittyy asioihin ja merkityksiin – ei rakenteisiin
-

Vapaa kansalaistoiminta

- "Samanmielisten" yhteenliittymät - **yhteiset arvot**, kiinnostukset, huolet
- Maantiede ei esteenä
- Kansalaisten entistä suurempi verkottuminen ja digitaalisuuden hyödyntäminen luovat uusia vapaaehtoisuuden ja aktivismin tapoja
- Nopeasti nousevat (ja laskevat) **itseorganisoiduneet ryhmät** eri teemojen ympärille
- Ajan myötä alkavat usein lähestyä perinteistä järjestötoimintaa: jatkuvuus > resurssien kasvu > ammattimaistuminen

Kansalaisjärjestö- osallisuuden mahdollistajia

- Kansalaisjärjestöjen tärkeä rooli on lisätä ihmisten osallisuutta yhteisöissä
- Osallisuus on yhteenkuuluvuutta, turvaverkkoa, tukea ja valmiutta auttaa, tukea ja toimia > resilienssi
- Luottamuspääoman rakentaminen
- Ennakointia, ennaltaehkäisyä ja varautumista
- Järjestöt nojaavat omaan mandaattiinsa ja tukevat tarvittaessa viranomaisten toimintaa

Kiitos